

KLASA:
URBROJ:

Zagreb, 26. lipnja 2017.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o posebnom porezu na imovinu kreditnih institucija (predlagatelj: Klub zastupnika Živog zida i SNAGA-e u Hrvatskome saboru) – mišljenje Vlade

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, KLASA:452-02/17-01/02, URBROJ: 65-17-03, od 25 svibnja 2017. godine

Na temelju članka 122. Stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br 81/13 i 113/16), Vlada Republike Hrvatske o Prijedlogu zakona o posebnom porezu na imovinu kreditnih institucija (predlagatelj: Klub zastupnika Živog zida i SNAGA-e u Hrvatskome saboru), da sljedeće

MIŠLJENJE

Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskome saboru da ne prihvati Prijedlog zakona o posebnom porezu na imovinu kreditnih institucija koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnio Klub zastupnika Živog zida i SNAGA-e, aktom od 25 svibnja 2017. godine, iz sljedećih razloga:

Predlagatelj inicira postupak donošenja novog Zakona o posebnom porezu na imovinu kreditnih institucija. Predlagatelj ističe da su nakon globalne financijske krize 2007./2008. godine mnoge države uvele posebne poreze na banke.

Ovim Prijedlogom zakona o posebnom porezu na imovinu kreditnih institucija (u daljnjem tekstu: Prijedlog zakona), kako se navodi, planira se povećati sudjelovanje banaka u snošenju tereta najvećih društvenih problema kroz mjere porezne politike, kao što je to bio u slučaj u drugim državama.

Prema navodima predlagatelja osnovna karakteristika ovoga Prijedloga zakona je uvođenje posebnog poreza po stopi od 0,64% na imovinu banaka i drugih kreditnih institucija. Prikupljena sredstva iskoristila bi se, prema planu predlagatelja, za mjere demografske obnove, a planirana prikupljena sredstva bi iznosila oko 2 milijarde i 518 milijuna kuna godišnje.

Vlada Republike Hrvatske razmotrila je navedeni prijedlog uvođenja posebnog poreza na imovinu kreditnih institucija, te je mišljenja da je u Prijedlog zakona potrebno uključiti i primjerenu analizu učinka uvođenja takvog posebnog poreza na imovinu kreditnih institucija obzirom da posljedice koje bi proizašle uvođenjem novog poreznog opterećenja nisu sasvim jasne.

Uvođenjem posebnog poreza na imovinu kreditnih institucija došlo bi do oporezivanja koje ne vodi računa o uspješnosti poslovanja, nego o veličini poslovnog subjekta. Time se unaprijed oduzima

moгуćnost poreznom obvezniku tj. kreditnoj instituciji da uslijed pogoršanih okolnosti poslovanja smanji i svoje operativne troškove, budući da će, bez obzira na ostvareni rezultat, biti prisiljen platiti porez.

Predložena visina porezne stope iz članka 5. Prijedloga zakona djeluje previsoko i destimulirajuće za poslovanje. Nejasno je kojom metodom je predlagatelj došao do navedenog iznosa stope od 0,64%, a primjena bi bila opterećujuća za kreditne institucije – tako bi recimo najveća banka u sustavu, Zagrebačka banka d.d., bila obvezna platiti iznos od 640 milijuna kuna takvog poreza što je više od 1/3 ukupno ostvarene dobiti iz 2016. godine. Koliki bi teret predstavljala takva obveza koja ne uzima u obzir poslovne rezultate kreditne institucije najbolje pokazuje usporedba s kvartalnim rezultatom za prva tri mjeseca 2017. godine kada je, uslijed povećanih rezerviranja, ista kreditna institucija prikazala gubitak od 229 milijuna kuna, no i dalje bi joj obveza po predloženom porezu ostala ista. Također, smatramo da bi se prilikom definiranja visine porezne stope trebalo voditi računa i o učincima takve stope na male i slabije kreditne institucije u sustavu.

Važno je istaknuti da je uvođenje poreza na imovinu kreditnih institucija opcija koja je razmatrana zajedno s ekspertnom radnom skupinom koja je izvršila sveobuhvatnu analizu poreznog sustava tijekom 2016. godine i predložila izradu cjelovite porezne reforme. Tada je procijenjeno kako bi uvođenje poreza na imovinu kreditnih institucija u ovom trenutku bio veliki rizik, jer bi mogao poskupiti kreditne plasmane poduzetnicima i građanima, a pored toga rizika uočen je trend pada kreditne aktivnosti i imovine kreditnih institucija.

Slijedom Odluke Vijeća od 22. siječnja 2013. o odobravanju pojačane suradnje u području poreza na financijske transakcije (2013/52/EU) predložena je Direktiva COM (2013) 71 od 22. travnja 2013. o provedbi pojačane suradnje u području poreza na financijske transakcije o kojoj trenutno države članice raspravljaju.

Navedenom Direktivom predlaže se potpuno novi porez na financijske transakcije, a kojega su prije pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji inicirale određene države članice Europske unije, a to su: Njemačka, Francuska, Italija, Austrija, Belgija, Estonija, Grčka, Španjolska, Portugal i Slovenija. Neke od tih država već imaju određene oblike poreza na imovinu banaka ili financijskog sektora, međutim zbog uočenih nedostataka inicirale su uvođenje novog poreza koji bi zamijenio sada postojeće poreze. Prema obrazloženju navedene Direktive uvođenjem predloženog poreza osiguralo bi se da financijski sektor pravedno i značajno doprinosi pokrivanju troškova krize i da se u budućnosti oporezuje pravedno u odnosu na druge sektore, da se spriječe pretjerano rizične aktivnosti financijskih institucija, da se nadopune regulatorne mjere čiji je cilj izbjegavanje budućih kriza kao i da se ostvare dodatni prihodi za opći proračun ili posebne ciljeve politike. Cilj navedene cjelovite Direktive je spriječiti poremećaje na tržištu zbog mjera koje jednostrano poduzimaju države uvođenjem određenih poreza imajući u vidu iznimno visoku mobilnost većine financijskih institucija i transakcija.

Predloženi porez na financijske transakcije bi obuhvatio sve financijske institucije, a ne samo kreditne institucije. Naime, riječ je o Prijedlogu Direktive o oporezivanju financijskih transakcija između samih financijskih institucija, zbog toga što financijske institucije na financijskim tržištima zapravo ostvaruju značajne profite, pri čemu se ne bi obuhvatile transakcije s građanima i poduzetnicima.

Stoga smatramo da je u ovom trenutku potrebno pozornost usmjeriti na prijedlog oporezivanja financijskih transakcija prema navedenom Prijedlogu Direktive umjesto uvođenja poreza na

imovinu kreditnih institucija, a posebice uzimajući u obzir rizik koji se odnosi na povećanje financijskog tereta poduzetnika i građana.

Slijedom navedenoga, Vlada Republike Hrvatske na podržava donošenje predmetnoga Prijedloga zakona.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s izneseni mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila dr.sc. Zdravka Marića, ministra financija i Željka Tufekčića, državnog tajnika u Ministarstvu financija.

PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković



P.Z. br. 148

HRVATSKI SABOR

KLASA: 452-02/17-01/02

URBROJ: 65-17-03

Zagreb, 25. svibnja 2017.

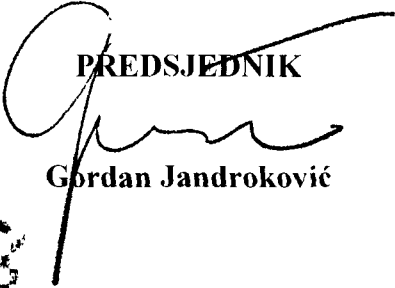
50 — VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Primljeno:	26-05-2017	
Klasifikacijska oznaka:	022.03/17-12/35	Org. jed. 30301
Uredbeni broj:	65-17-01	Pril. 2 Vrij. —

05

VLADI REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem, radi davanja mišljenja, **Prijedlog zakona o posebnom porezu na imovinu kreditnih institucija**, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora dostavio Klub zastupnika Živoga zida i SNAGA-e, aktom od 24. svibnja 2017. godine.


PREDSJEDNIK
Gordan Jandroković



HRVATSKI SABOR

Klub zastupnika
Živoga zida i SNAGA-e

U Zagrebu, 24. svibnja 2017.

REPUBLIKA HRVATSKA	
65 - HRVATSKI SABOR	
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6	
Primljeno: 24-05-2017	
Klasifikacijska oznaka	Org jed
452-02/17-01/02	65
Uredbeni broj	Pril Vrij
6533-5-17-01	1 -

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o posebnom porezu na imovinu kreditnih institucija

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske (NN 85/10 – pročišćeni tekst i 05/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 172. Poslovnika Hrvatskoga sabora (NN 81/13), podnosimo **Prijedlog zakona o posebnom porezu na imovinu kreditnih institucija.**

Sukladno članku 174. stavku 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora, u postupku donošenja Zakona na sjednici Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, sva potrebna obrazloženja dat će zastupnici Ivan Vilibor Sinčić, Branimir Bunjac i Ivan Pernar.

PREDSJEDNIK KLUBA ZASTUPNIKA

Ivan Vilibor Sinčić

KLUB ZASTUPNIKA ŽIVOGA ZIDA I SNAGA-E

**PRIJEDLOG ZAKONA O POSEBNOM POREZU
NA IMOVINU KREDITNIH INSTITUCIJA**

svibanj 2017.

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovog Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. Ustava Republike Hrvatske (NN 85/10 – pročišćeni tekst i 05/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

U svijetu su nakon globalne financijske krize 2007/2008 godine mnoge države uvele posebne poreze na banke. Ratio takvog postupanja nalazi se u destimuliranju daljnjih rizičnih zaduživanja na financijskim tržištima (neke države primjerice primjenjuju višu stopu na kratkoročne obveze u odnosu na stopu za dugoročne obveze), ali i u snošenju općeg društvenog tereta spašavanja niza banaka koje su u krizi našli ozbiljno ugrožene (globalno najpoznatiji primjeri državne pomoći posrnulim kreditnim institucijama u financijskoj krizi su slučajevi Merrill Lynch, AIG, Freddie Mac, Fannie Mae, HBOS, Royal Bank of Scotland, Bradford & Bingley, Fortis, Hypo i Alliance & Leicester).

Porez na imovinu banaka, u nekome od oblika, u razdoblju od 2009. do 2015. godine uvelo je 12 zemalja: Belgija, Finska, Francuska, Njemačka, Mađarska, Island, Južna Koreja, Nizozemska, Portugal, Slovačka, Slovenija i Velika Britanija, s time da Grčka porez na aktivu banaka ima od 1975. godine, a Australija od 1998. godine.

Poljski parlament odobrio je zakon kojim se uvodi porez na imovinu financijskih institucija, kao dio vladinog plana za financiranje subvencija za djecu. Banke i osiguravajuća društva obvezani su plaćati 0,44 posto poreza na aktivu, a procijenjeni prihod poljskog budžeta od ovog poreza bio je 4,4 milijarde zlota godišnje, odnosno 1,1 milijardu dolara. Ovim zakonom Poljska je također uvela namjenski porez bankama za financiranje demografskih i socijalnih mjera.

U Hrvatskoj dosada nije postojao nikakav poseban porez na imovinu banaka. Hrvatski bankarski sektor je izuzetno stabilan te, s izuzetkom 2015. godine zbog kratkotrajnih učinaka konverzije kredita u švicarskim francima, te vrlo profitabilan. Gledano za sebe, bankarski sektor u Republici Hrvatskoj zacijelo je jedan od najuspješnijih segmenata nacionalnog gospodarstva. Stoga je sasvim logično da društvena zajednica bankama propisuje sudjelovanje u snošenju tereta najvećih društvenih problema kroz mjere porezne politike, kao što je to bio i slučaj u drugim državama. Jedan od najvećih problema s kojim se suočava hrvatsko društvo jest iseljavanje iz zemlje te općenit nepovoljan razvoj demografskih pokazatelja. Problem je prisutan u tolikoj mjeri da se srednjoročno može govoriti i o pitanju samog državnog i nacionalnog opstanka. Osnovni smisao prijedloga uvođenja poreza na imovinu kreditnih institucija je preusmjeravanje manjeg djela bogatstva iz bankarskog sektora u mjere demografske obnove.

Prema podacima HNB-a u Republici Hrvatskoj djeluju 33 kreditne institucije:

Banke	2013.	2014.	2015.
Broj banaka na početku godine	30	29	27
Banke pripojene drugim bankama	–	1	–
Banke koje su dobile odobrenje za rad	–	–	–
Banke kojima je oduzeto odobrenje za rad	1	1	–
Broj banaka na kraju godine	29	27	27
Štedne banke			
Broj štednih banaka na početku godine	1	1	1
Štedne banke koje su dobile odobrenje za rad	–	–	–
Štedne banke kojima je oduzeto odobrenje za rad	–	–	–
Broj štednih banaka na kraju godine	1	1	1
Stambene štedionice			
Broj stambenih štedionica na početku godine	5	5	5
Stambene štedionice koje su dobile odobrenje za rad	–	–	–
Stambene štedionice kojima je oduzeto odobrenje za rad	–	–	–
Broj stambenih štedionica na kraju godine	5	5	5

Izvor: HNB

Imajući u vidu globalna i domaća bankarska kretanja te opće gospodarske pokazatelje, razumno je pretpostaviti da se imovina banaka povećala u odnosu na prethodnu godinu. Stoga bi se oporezivanjem banaka i drugih kreditnih institucija prema predloženoj poreznoj stopi od 0.64% u državni proračun kao namjenskom prihodu za mjere demografske obnove moglo prihodovati oko 2 milijarde i 518 milijuna kuna godišnje. Predloženi posebni porez na imovinu kreditnih institucija za poreznu osnovicu ne uzima samo aktivu nego cjelokupnu imovinu. Naravno, mogući su i drugi modaliteti za utvrđivanje osnovice poput oporezivanja cjelokupne aktive ili samo djelomične aktive, kao i posebno oporezivanje dobiti (kao poseban slučaj poreza na dobit kod kreditnih institucija), s namjenskim preusmjeravanjem u mjere demografske obnove.

Uvođenje predloženog posebnog poreza na imovinu banaka značajno bi utjecalo na poslovni rezultat kreditnih institucija te bi neizbježno dovelo do smanjene profitabilnosti. Međutim, u postojećim uvjetima ne bi ugrozilo stabilnost bankarskog sustava. Postoji doduše opasnost da dioničari banaka u Republici Hrvatskoj u odgovoru na uvođenje poreza poduzmu mjere kako bi kapital prebacili u druge države EU a svoje bankarsko poslovanje u zemlji nastavili putem podružnica, u svrhu izbjegavanja oporezivanja u Republici Hrvatskoj. No navedeno se može spriječiti mjerama ekonomske politike kojima će se kreditnim institucijama pružiti olakšice u poslovanju i stimulirati plasiranje određenih proizvoda i usluga.

Imajući u vidu prednosti i nužnost uvođenja mjera demografske politike, mišljenja smo da bi Republika Hrvatska, usprkos mogućoj negativnoj reakciji banaka, trebala preuzeti ovaj rizik i uvesti porez na imovinu banaka. Prednosti u odnosu na mogući rizik su neusporedivo veće i u korelaciji su sa strateškim ciljevima Republike Hrvatske, pri čemu smatramo da prioritet demografske obnove spada u područje nacionalnog konsenzusa.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovog Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske, već se od učinaka provedbe ovog Zakona očekuje priljev u državni proračun od 2 milijarde i 518 milijuna kuna godišnje.

IV. PRIJEDLOG ZAKONA O POSEBNOM POREZU NA IMOVINU KREDITNIH INSTITUCIJA

I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Zakonom uređuje se posebni porez na imovinu kreditnih institucija.

Članak 2.

Posebni porez na imovinu kreditnih institucija je namjenski prihod državnog proračuna Republike Hrvatske koji se usmjeruje u mjere demografske obnove.

II. POREZNI OBVEZNIK

Članak 3.

(1) Porezni obveznici posebnog poreza na imovinu kreditnih institucija su sljedeće kreditne institucije: banke, štedne banke, stambene štedionice sa sjedištem u Republici Hrvatskoj kao i podružnice stranih banaka, štednih banaka i stambenih štedionica koje su registrirane u Republici Hrvatskoj.

(2) Kod tumačenja pojma kreditne institucije u odredbama ovog Zakona podredno se primjenjuju propisi o kreditnim institucijama.

III. POREZNA OSNOVICA I POREZNA STOPA

Članak 4.

(1) Porezna osnovica posebnog poreza na imovinu kreditne institucije je imovina koja se utvrđuje prema računovodstvenim propisima prije obračuna posebnog poreza na imovinu kreditne institucije i prije obračuna drugih poreza.

(2) U obračunu porezne osnovice posebnog poreza na imovinu kreditne institucije ne primjenjuju se porezne olakšice i porezna oslobođenja

Članak 5.

Posebni porez na imovinu kreditne institucije plaća se na utvrđenu poreznu osnovicu u poreznom razdoblju po stopi od 0.64 %.

IV. POREZNA PRIJAVA I POREZNO RAZDOBLJE

Članak 6.

- (1) Porezni obveznik podnosi prijavu posebnog poreza na imovinu kreditne institucije za porezno razdoblje i plaća posebni porez na imovinu kreditne institucije u roku u kojem podnosi poreznu prijavu.
- (2) Prijava posebnog poreza na imovinu kreditne institucije podnosi se najkasnije četiri mjeseca nakon isteka razdoblja za koje se utvrđuje posebni porez na imovinu kreditne institucije.
- (3) Uz prijavu posebnog poreza na imovinu kreditne institucije podnosi se i bilanca.
- (4) Obrazac prijave posebnog poreza na imovinu kreditne institucije propisuje ministar financija pravilnikom.

Članak 7.

Porezno razdoblje u kojem se utvrđuje posebni porez na imovinu kreditnih institucija je kalendarska godina.

V. PRIMJENA DRUGIH PROPISA

Članak 8.

Na utvrđivanje, naplatu, žalbeni postupak, zastaru, prekršajni postupak i druge mjere glede posebnog poreza na imovinu kreditne institucije na odgovarajući se način primjenjuju Opći porezni zakon i Prekršajni zakon.

VI. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 9.

- (1) Novčanom kaznom od 500.000,00 do 5.000.000,00 kuna kaznit će za prekršaj porezni obveznik koji nakon isteka razdoblja utvrđivanja poreza ne prijavi poreznu obvezu u skladu s odredbama ovoga Zakona ili ne uplati porez po utvrđenoj svoti.
- (2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba kod poreznog obveznika novčanom kaznom od 100.000,00 do 500.000,00 kuna.
- (3) Za ponovljeni prekršaj iz stavka 1. ovog članka kaznit će se pravna osoba porezni obveznik posebnog poreza na imovinu kreditne institucije novčanom kaznom od 5.000.000,00 do 10.000.000,00 kuna, a odgovorna fizička osoba kod poreznog obveznika novčanom kaznom od 500.000,00 do 1.000.000,00 kuna.

VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 10.

(1) Ministar financija će pravilnik iz članka 6. ovog Zakona donijeti u roku 30 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 11.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

OBRAZLOŽENJE:

Uz članak 1.

Propisuje se predmet ovog Zakona.

Uz članak 2.

Definira se posebni porez na imovinu kreditnih institucija kao namjenski prihod državnog proračuna namijenjen provođenju mjera demografske obnove.

Uz članak 3.

Propisuje se tko su obveznici poreza na imovinu kreditnih institucija. Izričito se navode banke, štedne banke, stambene štedionice sa sjedištem u Republici Hrvatskoj kao i podružnice stranih banaka, štednih banaka i stambenih štedionica koje su registrirane u Republici Hrvatskoj te se za tumačenje pojma obveznika iz ovog Zakona upućuje na primjenu važećih propisa o kreditnim institucijama.

Uz članak 4.

Propisuje se što čini poreznu osnovicu kod posebnog poreza na imovinu kreditnih institucija. Nju čini imovina koja se utvrđuje prema računovodstvenim propisima prije obračuna posebnog poreza na imovinu kreditne institucije i prije obračuna drugih poreza.

Uz članak 5.

Propisuje se stopa posebnog poreza na imovinu kreditnih institucija od 0,64 %.

Uz članak 6.

Propisuje se postupak i rokovi prijave i plaćanja posebnog poreza na imovinu kreditnih institucija. Prijava posebnog poreza na imovinu kreditne institucije podnosi se najkasnije četiri mjeseca nakon isteka razdoblja za koje se utvrđuje posebni porez na imovinu kreditne institucije, a uz prijavu se prilaže i bilanca. Ministru financija daje se ovlast da pravilnikom propiše obrazac prijave posebnog poreza na imovinu kreditnih institucija.

Uz članak 7.

Propisuje se porezno razdoblje u kojem se utvrđuje posebni porez na imovinu kreditnih institucija. Porezno razdoblje je, kao što je i inače uobičajeno u hrvatskom poreznom sustavu, kalendarska godina.

Uz članak 8.

Propisuje se podredna primjena Općeg poreznog zakona i Prekršajnog zakona za utvrđivanje, naplatu, žalbeni postupak, zastaru, prekršajni postupak i druge mjere kod utvrđivanja posebnog poreza na imovinu kreditnih institucija.

Uz članak 9.

Propisuje se prekršajna odgovornost obveznika posebnog poreza na imovinu kreditnih institucija koji u propisanom razdoblju ne podnese prijavu ili ne plati utvrđenu svotu poreza. Propisuje se i prekršajna odgovornost odgovorne osobe u pravnoj osobi, kao i odgovornost pravne i odgovorne osobe za ponovljeni prekršaj.

Uz članak 10.

Propisuje se rok od 30 dana od stupanja na snagu Zakona u kojem je ministar financija dužan donijeti pravilnik s obrascima za prijavu posebnog poreza na imovinu kreditnih institucija.

Uz članak 11.

Propisuje se stupanje na snagu ovog Zakona.